

REGÉNYRÉSZLET

Még csak majdnem kész, mondta az építésvezető, de mi már beköltöztünk. Olyan volt a ház, mint egy hatalmas, díszes őrtorony, karcosú, impozáns felhőcsipke, mondta áhítattal nagyanyám.

De még csak a középső szintet tudtuk belakni, azt is csak úgy-ahogy, óvatosan, vigyázva, a vezetőkeket, a sittes zsákokat kerülgetve. Ám akkoriban mások voltak az igények, szűkösen laktunk a nagyszüleinknél, és mi is úgy-ahogy éltünk. Pedig belevágtak a szüleim mindenbe, gombázásba, balatoni felszolgálásba, kölcsönadtak, kölcsönvettek, várták a nagy, a csodálatos lehetőséget. Hát nem lett kész a ház, na és? Ne rángasd, ne dőlj hozzá! Ha lesz egy szusszanásnyi időnk, majd kijavítjuk.

Ilyenek voltak a szüleim, hol tűzzománcból, hol kürtös kalácsból, hol hűtőládából akartak meggazdagodni. Akkoriban jött divatba a rejki, minket hetente szép sorban megrejkiztek, mind a három gyereket. Anya szerint egy ilyen spirituális feltöltődés mégiscsak többet ér, mintha nyalnánk-falnánk egymást, vagy társalognánk, na, gyere, kicsim, ülj le, mondd el, mit csináltál. Ezekre a közös vasárnapokra még emlékszem. Ha rám került a sor, anyám megrezzent, mintha nem érezné a szívemet.

Soha nem készült el a tetőtér, mindenféle vicik-vacakok álltak ki a betonpadlóból, szögek, fóliadarabkák, cserepek, vigyázz, kislányom, nehogy odamenj! És az a szag! Mintha valami bomló kisállatot rejtegettünk volna a parketta alatt. Persze, nem záródtak jól az ablakok, nem voltak igazi bútorok, csak amit innen-onnan, kéz alatt vagy barátoktól kaptunk. Hozzászoktunk, hogy nejlonzsákoból vegyük elő a pulóvereket, mert anyának nem volt ideje, hogy utánajárjon a szekrényeknek, hogy kinézze a boltban, és ha kinézte, akkor el is hozassa. Pedig a szüleim örökké dolgoztak. A hűtőláda-korszak után felesben megvettek a rokonokkal egy kisteherautót: hétfőn, szerdán, pénteken a nagybátyám járt költöztetni, kedden, csütörtökön, szombaton az én apukám, de vasárnap nem autóztak sehova, egy kamionos-vendéglőben kiségtettek.

Hétfő hajnalonként a lépcső tetején vártam az apámat, hogy belefúrjam magam a dzsekijébe. De mindig messze volt az a hajnal. És úgy emlékszem, állandóan kóboroltam a soha be nem fejezett szobákban, kerülgettem a halmokat, a szatyrokat, a nem-is-tudom-mi-van-benne-dobozokat, és azt képzeltem, hogy az alagsorban griffeket tartok, hatalmas, barátságos állatokat. Mért ne tenném? Mért ne tarthatnék? Hiszen ez az én házam.

Most már szabad a rendszer, most már mindent megtehetsz, ne halaszd holnapra! Anya szokta ezt mondogatni, és már futott is a városba, valamit mindig intézni, letárgyalni, belevágni. Hogy nekünk is legyen, mert a gyerekeknek mindenből a legjobb kell. A ház már megvolt, egészen olyan, mint az amerikai filmekben, garázsos, tornácos, és szinte remegett azért, hogy törődjünk vele. Talán azt akarta, hogy nyugodjunk meg végre, hogy rakassuk le a parkettát, hogy fűtsük ki rendesen, és bútorozzuk be. De én így is szerettem a házat, a hibáival, a sebeivel. Így is szerettem, és nem bántam, hogy még el sem készült, és már elromlott minden, hogy egyre többet mozgott, recsegett. A ház volt az én álombeli testem. Ha felmásztam a tetőtérbe, úgy éreztem, elérhető a tengerig.

No de az Adria nem is arra van, nevetett apám, hanem balra, kicsit keletebbre. Ez csak egy mesetenger, a Griff-tenger, a te tengered, mert olyan sokat vagy egyedül. No de majd meglátod az igazit is, ha véget ér a hajtás, ha mindent kifizettünk, ha már nem hiányzik semmi.

De nekem minden hiányzott, a vacsora, a hétfő hajnal, a kötelező bekötőpapír a könyvekhez, a kötelező kék póló a kosárlabdázáshoz. De most már hagyj békén, ne nyúzzál, menj el, vedd meg, válaszd ki magadnak! Vehettem volna három kék pólót is, mert pénzünk rengeteg volt, igaz, a sok pénz soha nem maradt sokáig nálunk. Csak a testvéreim maradtak, a „lakható” részén a háznak, amit apa a barátai előtt játékvárosnak hívott. Mesesziget, játékváros, gyerekparadicsom. Rengeteg villogó-csipogó csodajátékunk volt: volt sírós, sétálós, felhúzható, távirányítós, ahogy rájuk néztünk, villantak egyet és tönkrementek.

Vagy rosszul emlékszem? Nem ilyen gyorsan torlódtak össze az események?

A játékváros-időkből apa már nem pincérkedett, nem is fuvarozott, hanem mások sörét itta, győzködött, utazott: pártot szervezett. Hajtott, hogy legyen, hogy végre eladhassuk a házat, és felköltözhesünk Budapestre. Hogy végre, végre... De ne lógasd az orrod! Majd minden nap operába járunk, és meglátod, milyen is a balettintézet. Hisz ezt a roskatag házat nem lehet kifűteni, olyan szag van, mintha egy szörnyeteget rejtegetnénk az alagsorban, és túl sok a munka, túl nagy a hajtás, anyád nem bírja már. De én a romlást nem is anyámon vettem észre először, hanem a testvéreimen: Gergő lopott, vagy ahogy a rokonok mondták, túlságosan csintalan volt, a húgom pedig se írni, se olvasni nem tanult meg. Díszítésül rajzolgatta a betűket, mmmmmmm, sssssssss, körbe-körbe a falakon. Na de nem számít. Majd meglátjátok! A végén minden jóra fordul!

Csak legyünk túl rajta, aztán minden nap opera. Túl is lettünk, de nem lett apa pártjából semmi, úgy emlékszem, elveszett a jelszavak és sörösüvegek közt a nagy-nagy kapkodásban. Ez mi ettől sem lettünk boldogabbak. Hiszen nem lehet anyáddal bírn, hiszen mindennek van határa, pszichológus, logopédus, ez kell az öcsédnek és a húgodnak, és nem egy apa, aki mindenét feláldozza, aki boldogtalan ebben az összegányolt házban – na, de fel a fejjel, akármilyen történet, én téged szeretlek, kislányom, a legjobban. És persze majd gondoskodom rólad.

Gyűlöltem volna? Nem vagyok öklendezős vagy kiabálós típus. Megkönnyebbültem, ahogy kilépett a házból.

Nehéz idők jöttek, de a ház végre megszélidült. Telente nem engedte úgy ki a meleget, meghálálta, ha rendszeresen takarítottuk. Persze, már csak két szobában laktunk, de lakhattunk volna egyetlenegyben is, hiszen az öcsém hol eltűnt, hol feltűnt, ha pedig előbukkant a semmiből, úgy járt-kelt, mint apa, egyre csak panaszkodott a szagokra. Hogy bírjuk ezt a bűzt? Hogy bírunk itt élni? Mi ugyan napról napra éltünk, de élhettünk volna rosszabbal is. Anya a garázsban bálás ruhát árult, és ha találkozott egy ismerőssel a városban, mosolyra húzta a száját, és viczorogva invitálta: nem bánod meg, kukkants be hozzánk, ne hagyd ki!

Lonsdale, Burberry, Marks and Spencer, Dorothy Perkins. Valami baj van a szavakkal, mert nem pontosan írják le a valóságot. Vaididegeneket hívogattunk a házunkba – kukkants be, gyere, nem bánod meg! –, de az eltűnt öcsémet mégsem akartuk igazán megtalálni. Az öcsém zűrös volt, ingerült, eladogatott ezt-azt, belenyúlt a turkáló kasszájába, és mikor rajtakaptuk, sirt hajnalig. Hogy nem bírja a szagot, hogy nem bírja a nyomort, hogy nem tud egy romhalmaz közepén élni, hogy nem törődünk vele, hogy nem akarjuk megérteni. Hát tényleg nem akartuk megérteni, vagy csak én nem akartam, mert már az én feladatomból volt, hogy vigyázzak a házra. Még megkomolyodhat, magyarázta anya, megkomolyodhat, aztán visszajöhet mint komoly, meglett ember. Bólogattam: hát persze. Csak a béke.

Fogyatékos testvér, anya, főiskola. Lonsdale, Burberry, Marks and Spencer, Dorothy Perkins. De valami baj a szavakkal, és nemcsak

a szavakkal, hanem az emberek történeteivel. Magyar szakos voltam, de egyetlen modern regényt sem olvastam végig. Zavart a botladozás a szavak közt, az örökös körbenjárás, a végenincs ismétlések és visszatérések. Mintha egy kihalt, soha be nem fejezett házban kóboroltam volna, egy olyan házban, amit a képzelet sem szelídíthet meg. Nem, nem a szerelem hiányzott nekem, hanem a megoldás – hogy tart valahova a történet, hogy van igazi végkifejlet, van valami értelme az életnek.

Engem az emberek a terveikkel is csak zavartak: gyere, gyere, csináld, gyere, hidd el, neked is jobb lesz. Én szerettem mindig mindent mindig a helyére tenni, a megoldást megtalálni, és csak a verseknek bocsátottam meg, hogy nincs megfejtésük. De te csak egy romhalmaz foglya vagy, ennek a háznak a megszállottja, mondta anyám.

Az ő halála csak egy kis vibráló nyugtalanságot hagyott a folyosón, amit könnyű volt eltakarítani. Nem értem rá szomorkodni, hisz a fűtést kellett korszerűsíteni. Ez a ház az én testem volt, az én lábam, az én szívem, az én bőröm. Évtizedekbe telt, mire minden vibrálás, kattogós robotpingvint, doboló macit és kenyérszeletelőt kiszórtam, mire minden lyukat betömtem, mire minden szobát kifestettem, és végre úgy érezhettem, hogy egy kiálló sziklán, a nyílt tenger szélén ülök.

Feladat volt a ház, amit naponta teljesítenem kellett.

Elzajlottak az éveink, hiába, nincs mese, most már kezdenünk kell magunkkal valamit, mondta apám, aki egyszer csak hazatért. Hibásan beszélt magyarul, nem volt pénze sem, de a jó szíve visszahozta hozzánk.

Rád savanyodott ez a ház, kislányom! Rád savanyodott ez a kóceráj egészen, de én majd segítek! A telek még ér valamit, megszabadulunk tőle: holnaptól majd árulni kezdjük, meglátod, mennyivel jobb lesz majd, mert a húgodnak pszichiáter kell, neked pedig reménység, friss levegő. Hát te nem akarsz jót a testvérednek? Mert az nem létezik, hogy valaki egész életében ilyen csüggedten, ilyen szomorú tespedésben... Majd jót tesz nektek egy kis lakás a fővárosban, a környezetváltozás, az orvostudomány, a lehetőségek! Biztos, csak facebookozol esténként, vagy ábrándozol, ülsz és nézed a falat. Miféle élet?

Emlékszel a Griff-tengerre?, kérdeztem.

Sok idő eltelt. És értsem meg, neki sem volt könnyű. A stressz, az az érzelmi elszakadás, a beilleszkedés külföldön. Ő nem akarja bezennyezni egy édesanya emlékét, egy halott édesanya emlékét, de tudnom kell, hogy nem volt vele könnyű. Most viszont minden másképp lesz, nem hagy minket elpusztulni. Engem bevon a vállalkozásaiba, és segít új életet kezdeni.

Ne aggódj, kislányom, majd holnap egykettőre.

Nem, nem kezdtem el sírni, nem kértem ki magamnak, nem öntöttem semmit az arcába vagy a kávéjába. Ahogy felkeltünk, találkoztunk az ingatlanosokkal, azután a rokonokkal, akiknek elmondta, hogy ő most már itthon van, hogy ő most már mindörökké, hogy többé már nem hagy cserben minket, hogy most már szível-lélekkel...

Én hallgattam, bólogattam. Hallgattam és bólogattam, rábízta a házra, hogy valahogy védje meg magát.

Nemcsak a lélek tud elszontyolodni, hanem a test is. Micsoda cápák az itteni ingatlanosok, ezek nem is értenek hozzá, fáj a fejem, menj, tárgyalj velük! Mennyire más volt Frankfurtban, az egy más kultúra, na, menj csak, intézd egyedül, nekem pihennem kell.

Szeretem az édesapámat, szeretem, szeretem, mondogattam magamban, és az ügyintézés helyett megittam egy kávé a városban. Ahogy hazaértem, éreztem, hogy a ház szíve erősebben ver. Csak fel ne kelj, apa, pihend ki magad! Holnap is mindent szívesen elintézek. Mert a csigolyák, az üzületek! És hogy micsoda szörnyetegszag van! Talán ettől a szagtól fáj minden porcikája. És a sok aggodalom, hogy elhagyják a papírt, hogy az ingatlanos késett, hogy nem kapta meg az üzenetet, hogy nem küldte el. Hogy nem egyszerű, hogy semmit nem lehet félvállról, hogy be kell szerezni, hogy érte kell menni, hogy sorba kell állni. A kedvenc teáit főztem, és udvariasságból a nyolcvanas évek dalait hallgattuk.

Sandokan... te jószágos ég, hogy mi milyen fiatalok voltunk!

Elsötétül, bezárul, megszűnik.

De a ház most sem tudta apámat megtörni. Háromhetes ügyintézés és betegeskedés után apám feladta. Írj Londonba, kicsim, hogy mire mentél velük, hol tartasz, és én akkor visszajövök, és segítek mindenben. Megköszönem: persze, persze, hogyne, hogyne.

A hideg szél kisöpör minden emléket.

A húgom meg én. Csak rend legyen.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Bánki Éva

Látó Szépirodalmi Folyóirat